

Urška Stražišar

Jaka Repič: »Po sledovih korenin«: Transnacionalne migracije med Argentino in Evropo.

Ljubljana: Oddelek za etnologijo in kulturno antropologijo, Filozofska fakulteta, Zbirka Zupaničeva knjižnica, 2006.

Kula, let. 1, št. 2, 2008, str. 84-85.

subjekte kot za raziskovalce oprijemljivejša, ko se telesa kot nosilci družbenih praks (kot tudi predstav) začnejo premikati v prostorih in skozi njih. Migracije, ki zanimajo Repiča, so premiki teles-subjektov skozi nacionalne in v večji meri transnacionalne prostore. Konceptiji transnacionalnih prostorov, ki zaznamuje takšne migracije, predhodi premislek o temeljnih organizacijskih načelih, po katerih se ljudje združujejo v (predstavne) skupnosti – nacije, nacionalnosti, nacionalne države... – in privzemajo identitete. Ta načela oziroma kategorije ne zadoščajo za opis transnacionalnosti (in hkrati kompleksnosti, večplastnosti, dinamičnosti, prehodnosti...) prostorov ter z njo zaznamovane migracije, ki je proces, »pri katerem migranti konstruirajo in preoblikujejo svojo simultano vključenost v več kot eno družbo,« kot povzame Repič (2006: 40, po Glick Schiller in Basch 1995). Transnacionalni prostor je torej prostor, ki ga migranti ustvarjajo s svojimi potmi, ko prehajajo med kraji (in nacionalnimi državami), tako nastale skupnosti pa se kažejo kot trdno spletene mrežne strukture mnogokratnih identitet.

Repič svoja teoretična premišljanja iz začetnih poglavij aplicira v poglavjih, ki združujejo opažanja in spoznanja terenskega dela. Na treh primerih transnacionalnih migracij med Argentino in Evropo (migracije iz Argentine v Španijo, iz Slovenije v Argentino ter ponovno iz Argentine v Slovenijo) prikaže, da so takšne povezave med političnima entitetama kompleksne, sami migracijski procesi pa imajo veliko vlogo pri oblikovanju transnacionalnih skupnosti in identifikacij (pri)/(pre)seljencev. Le-ti kot posamezniki v danih kontekstih sami izoblikujejo strategije migracije, integracije, predstavne povezave z domovino ter identifikacije glede na transnacionalne povezave in poreklo. Ravno poreklo pa je tista kategorija, v kateri se zrcalita naslovna misel in esencialna dinamičnost migracij: »potovanje po sledovih korenin«. V Argentini, ki je bila do konca druge svetovne vojne izrazito imigrantska država, so stopnjujoče se gospodarske krize in neuspeh načela »talilnega lonca ras« v zadnjih desetletjih botrovala prepovedi etničnega (iskanja korenin), vključujoč njegovo instrumentalno naravo. Poreklo v opisanih primerih služi

Delo Jake Repiča v slovenski antropologiji ubira nov, (post)moderen pristop družbene obravnave, ki se k resničnosti obrača kot k nenehni procesualnosti, upoštevaje njeno značilno dinamičnost, fluidnost, mimobežnost, razpršenost... Znotraj takšnega konteksta si je avtor zadal raziskati in opisati pojave, ki so po svojem bistvu človeku/človeštvu inherentni, hkrati pa pritrjujejo potezam takšnega konteksta. Migracije so tisti procesi, ki v sebi združujejo dve topiki antropološkega zanimanja: telo in prostor; njuna prežemajoča nerazdružljivost pa postane tako za

za utemeljevanje identitet, krepitev vezi v predstavnih skupnostih (na primer slovenske izseljenske skupnosti v Buenos Airesu), v določenih primerih pa se izkaže kot sredstvo, ki omogoča ali olajša migracijski premik med državami (običajno se takšno poreklo izkazuje/dokazuje z državljanstvom).

Za radovednega slovenskega bralca so v Repičevem delu najbolj zanimivi zapisi o slovenskih izseljencih v Argentini. Avtor podrobno opisuje emigracijske premike Slovencev proti Argentini, osvetljuje ekonomske in politične razloge, ki so botrovali različnim valovom emigracije, bralcu približa delovanje slovenskih skupnosti v državi, ki jih je sprejela, interpretira procese identifikacije v teh skupnostih, se dotakne ideološkega konflikta, ki je v času po drugi svetovni vojni zaznamoval tako Slovenijo kot izseljenske skupnosti, in zaključil z vnovičnimi (povratnimi) migracijami zvečine druge ali tretje generacije argentinskih Slovencev v Slovenijo. Kljub temu se zdi, da je ravno naslov tisti, zaradi katerega zahtevnejši bralec morda pričakuje malenkost več. Sintagma »po sledovih korenin« napeljuje na v antropologiji zelo udomačene simbolne predstave ljudi, ki bi jih lahko strnili v »domovinski imaginarij«.

Avtor namenja precejšnjo pozornost posameznikom kot nosilcem agencije (dejavnosti, prakse...) in natančno prikazuje, na kakšen način (iz)/(pre)seljenci ohranjajo stike s svojo domovino in tistimi, ki so jih pustili za seboj (preko novejših komunikacijskih tehnologij in s potovanji skozi transnacionalni prostor med dvema »domovinama«), ter kako oblikujejo trajne vezi z ostalimi člani izseljenskih skupnosti (družabno in versko življenje, šolstvo in izobraževanje, pravna pomoč...). Ob vsem tem pa mogoče malce zanemarja eno od cementnih veziv, ki posameznika vežejo na domovino (in pripomorejo k oblikovanju predstavnih skupnosti v transnacionalnih prostorih): simbolne predstave o domovini, občutenje doma in domačega prostora, spominjanje na poti in ljudi, ki so obeleževali dom in domovino, nenazadnje tudi občutenje »slovenstva«, ki se ne bi prikazovalo kot zgolj instrumentalna raba državljanstva.

Datum prejema prispevka v uredništvo: 6. 10. 2008.